

ЖЕНАТА НА ПОЛКОВНИКОТ

Христо Бојчев

Translation © Hristo Boytchev

Превод : Зоран Талевски

Лица:

Котузов
Дедото
Братој
Вилијам
Феро
Пепелашка
Бабата
Детето
Жената
Генерал
Лени

ПРОЛОГ

Влегува Пепелашка како принцеза од приказните: со фустан за на бал и златни чевли. Се гледа во огледалото – колку е убава, Господи ! После тоа почнува да се преобразува : си го покрива лицето со бела операциона маска, после врз свилениот фустан облекува зелен докторски мантил, потоа си става капа и гумени чизми. Сега веќе е вистинска болничарка. Во дното на сцената почнува да трепка црвен надпис: “Операција” придружен со звук од аларм. Пепелашка ја зема кофата и четката и излегува.

ПРВА СЦЕНА

Операциона

Докторот (нервозно) Дали диши?
Сестрата Диши... каде ќе оди.
Докторот Сестра, реков конци !
Сестрата Ви дадов.
Докторот Така... Уште еден конец и готово.

Се појавува силен звук и тотатни.

Докторот Што се случува?

Сестрата Ништо. Поминуваат бомбардирачите на Алиансата.

Светлината трепнува и загасува.

Докторот *(вика)*. Зошто угасна струјата.

Сестрата Да не ја згрешат државата светлините подлажуваат....

Докторот Ау да му се невиди! Фенерче!

Трепкачки фенер ја осветлува сцената.

Докторот Сега свршувам...

Сестрата Да го разбудам?

Докторот Разбуди го готов сум.

Сестрата *(започнува тивко но гласот и станува се по силен и по силен).*
Диши! Диши! Диши! Диши! Диши! *(Звук од шамари.)* Диши!
Диши! Ах! Што му е на овој? *(Веќе многу по силно.)* Диши!
Диши! Диши! Дај! Диши! Диши! Диши! Диши! *(Шамарите продолжуваат.)*

Докторот Удри го по силно! *(По силни шамари.)* Диши! Диши! Диши!
Диши!

Сестрата Веќе диши!

Докторот Ке диши кај ке оди... Пулс?

Сестрата 130.

Докторот Диши! Диши! Диши! Диши! Диши! Диши! Диши! Диши!

Гласот и дишачкиот звук се оддалечуваат.

ВТОРА СЦЕНА

Болничка соба. Пенелашка го внесува креветот на Братој кој овка и започнува да го бриши подот, а болните ги креваат нозете за да не и сметаат. Котузов се приближува до оперираниот.

Котузов Хернија, а?

Братој Апанисит. Голем со перитонит. Оооох !

Котузов Како те викаат?

Братој Братој.

Котузов Блазе си ти.

Братој Зошто?

Котузов Оти си го знаеш името. Името е нај важно. Се се поправа, ама името ако не си го знаеш – лошо.

Братој Кој не си го знае името?
Котузов Јас, кој...Со стрес сум. Ни името си го знам ниту ништо.
Братој Ами прашај.
Котузов Кого? Јас сум неидентификуван. Не помнам никого, никој не ме знае. Полна трегедија.

Дедото Котузов.
Котузов Да ?
Дедото Остави го човекот да се соземе од опојката.
Котузов Добро, ќе го оставам. Само да му кажам дека не се сеќавам на ништо.

Дедото Јас сигурно се сеќевам. И јас не се сеќевам. Само камбаната ја слушам.

Братој (сомнително.) Каква камбана.
Дедото Не знам, но ми бие постојано во ушите. Дан, дан, дан....
Котузов Тебе зошто те донесоа во оваа соба?
Братој (уплашено). Зошто?
Котузов Тука не носат со апандисит.
Братој Немало место во хирушко, ми рекоа.
Котузов Тие така велаат, ама...
Братој Зошто, каква е собата.
Дедото Собата не е виновна. Ти требаше да одиш во Новоселската болница.

Братој Ми рекоа дека таму има само еден доктор...
Дедото Еден но изпишува. Тука не изпишуват. Таму баџанакот го испишаа на третиот ден после операцијата.

Котузов Да, ама на четвртиот пак го враија.
Делото Ти кога не помниш зошто спориш? Го вратија оти си ги заборавија ножиците во стомакот. Но пред тоа го испишаа.

Братој (уплашен). Ги заборавиле ножиците? Е како тоа?
Дедото Со ножиците е лесно – жив ги фаќа рентгенот. Со хирушките маски е лошо... Ако ги заборават маска – умираш без причина.

Братој Ох да му се невиди! Само да помине се како што треба...
Котузов Мене ми рекоа ако се сетам за името ќе ме изпишат.
Дедото Ќе ме изпишат ко ќеме изпишат и мене.
Братој Мене ќе ме пуштат другата седмица.
Дедото Ти чукни на дрво се пак.
Братој Ќе чукнам...

Се поткрева да стигне дрвен предмет. Дајте нешто дрвено.

Дедото Чукни си по главата исто ти се фаќа.
Братој Во право си. (*Си чука по главата.*)

Влегува Феро. Тој со наочари со толку голем диоптер што изгледаат матни.

- Феро Мене ќе ме пуштат.
Дедото Вистина?
Феро Ми рекоа дека помнам се и ме изпишуваат.
Дедото Сериозно?
Феро Абсолютно. Ме прашаа која е столицата на Швајцарија и јас им отговорив.
Дедото Браво.
Братој Ќе пуштаат ли некого?
Дедото Нема, нема, лежи си. Тој така само си зборува.
Феро *(нервозно)*. Зашто да не ме изпишат? Зашто? Котузов, кажи им бе, кажи им од кога сум тука.
Котузов Зашто пак мене ме прашуваш? Знаеш дека не се сеќавам. Јас сум со стрес.
Феро Јас се сеќавам на се. Гавен град на Швајцарија е Берн. Се простира на 41,3 илјади километри квадратни. население 6,4 мл.н. Официјални јазици – италијански, француски и германски. Си спомнувам дури дека пролив на германски е диарио. Што се вика и во Швејцарија да ме пуштиш ќе се снајам, ако имам пролив, а тие тука ме држат.
Братој Јас сум тука привремено. Излегувам брзо. *(Пак си чука по главата.)*
Дедото Абе, привремените работи траат нај долго. *(На Феро.)* Ај види дали ја отворија будката долу? *(Вади кошница врзана со важе.)*
Феро *(Гледа низ прозорецот.)* Отворија.
Дедото Денес части така наречениот Котузов.
Котузов Денес мој ли е редот?
Дедото Твој ами на кој? Јас бев вчера.
Котузов *(вади пари без ќеф)*. Не се сеќавам... Имам чувство дека во таа соба само јас частам. *(Ги става парите во кошницата и кошницата ја пушта низ прозорецот.)*
Дедото Значи им кажа се за Швајцарија?
Феро Се: металургија, земјделство, шумарство, лов, риболов... Народен херој: Вилхем Тел. Се што им кажав ме прашуваа од кај го знам штом не сум бил таму.
Дедото А пак ти од кај го знаеш ?
Феро Не знам. Помнам...
Котузов Пивото! *(ја извлекува кошницата и го раздава пивото)*.
Дедото Ајде, наздравје! *(Се чукаат.)* А новиот? Еј приателе! Братој ли се викаше?
Братој *(заспано)*.Ммммм...
Котузов Тој спие од опојаката.

Феро *(пие пиво)*. Сега во Швајцарија е зима, Алпите се затрупани со снег...

Дедото Ами и тука е зима.

Феро Оставија ти оваа зима... *(Звук од авиони .)*

Феро Авионите на Алиансата.

*Котузов и Феро трчат кон прозорецот и гледаат нагоре.
Светлото трепка и угаснува.*

Братој *(бладва)*. Јас сум тука привремено... Јас сум тука привремено...

ТРЕТА СЦЕНА

Утро. Влегува Феро.

Феро Ќе не пуштаат!

Дедото Пак ли?

Феро Дојде ревизор – работите се придвижуваат...

Котузов Каков ревизор?

ФФеро Не знам. Со костум, кравата и се запишува.

ККотузов За имиња прашува ли?

Феро Не знам, но запишува.

*Во собата се втурнува Пенелашка и го чисте енергично подат.
Од ходникот се слуша глас: "Така. Да запишеме поред. Се треба да биде запишано. Локална болница бр. 24, соба бр. Шести..."
Влегува маж со остарен костум, палария и стар картонски куфер. Во раката држи дневник. Болните се подкреваат со надеж.*

Вилијам Соба бр. шест? Така ли е?

Наеднаж Котузов станува и се приближува, гледајќи го во лицето.

Котузов Стој! Чекај малку!

Вилијам *(зачудувачки)*. Што има?

Котузов *(се приближува до него, гледајќи го)*. Погледни ме!

Вилијам Зошто?

Котузов Види ме подобро! *(Покажува лев и десен профил.)*

Вилијам Е, и?

Котузов Да не ме познаваш од некаде?

Вилијам Извини, ама ...

Котузов Ај помисли пак!

Вилијам Не се секевам. Кажи ми ти од кај ме знаеш па потоа јас ќе се сетам.

Котузов Не те знам воопшто. Но се надевав барем ти... Јас сум неидентификуван и не се секевам на ништо.

Вилијам Момент... *(Запишува брзо).*

Котузов Ми рекоа дека сум бил од селскостопанската авијација и сум се удрил во некој рид. Авионот изгорел, а мене ме нашле на 20 метра од него. Не ми фали ништо, само што не се секевам...

Вилијам Ја имаат ли проверено црната кутија.

Котузов Ништо не помнам. Ни црна кутија ни авион ни име ни ништо.

Вилијам Е добро како си запишан во болничкиот лист.

Дедото Котузов. Го запишаа Котузов.

Котузов Не Котузов. Ме запишаа Контузио. Контузио Церберис ме запишаа, ама не им верувам. Церберис не е нашинско име.

Вилијам *(запишува).* Диагноза Contusio Cerebris...

Котузов Не запишувај, тоа не е точно. Церберис е американско име.

Дедото А авионот е на Алиансата? Зашто пак да не?

Котузов Рекоа селскостопански.

Дедото Сите изгорени авиони си личат еден на друг. А и те лажат за тајна. Може да си Церберис како ништо.

Котузов Ако сум Церберис зошто не знам американски?

Дедото Од стресот. Ти не не одрекувај оти може да стане и по лошо.

Вилијам *(запишува).* По лошо може да стаане. Така. Запишавме. По натаму... Вие дедо? Од што сте болен?

Дедото Не знам.

Вилијам Не ви кажаа?

Дедото Абе може и да кажаа. Ама кога беше тоа...

Вилијам Така и ќе запишам. *(Запишува повторувајќи.)* Може и да кажаа... Точка. *(На Фери).* А вие?

Дедото А пак тој многу се секева.

Вилијам На што се секева?

Фери На се. Парична единица-швајцарски франк. Банкоти од 1000, 500, 100, 50, 20, 10 и 5 франка и монети од 5, 2 и 1 франк и 50, 20 диарио. Запиши можи и да ти притреба.

Вилијам Запишав. *(На Братој.)* По натаму? *(Братој грчи.)*

Дедото Тој спие од операцијата.

Братој *(на сон).* Јас сум тука привремено.

Вилијам Разбрав. *(Запишува.)* Тој е тука привремено.

Пепелашка свршила со миењето на подот и седи, до вратата. И се гледаат само очите.

Вилијам *(на Пепелашка).* Вие?

Фери Таа е глувонема. Работи тука како болничарка.

Вилијам Аха... Јасно. *(Запишува.)* Mutos totalis .

Феро Што значи тоа?
Вилијам Целосно нем.

Тој си го затвора тефтерот и ги погледнува одново пред да направи резолуција. Сите го гледаат со очекување.

Вилијам Ете така, се се како што треба. Запишавме, а сега по натаму...

Тој си го остава тефтерот внимателно на шкафчето. После тоа го соблекува сакото и го остава на столот, потоа ја вади кошулата, панталоните и т.н. и сите ги дипли внимателно. Болните го гледаат безумно апсурдниот ритуал. Останува само по гаќи и Пепелашка му подава пижама. Тој спокојно ја облекува, легнува во креветот и се покрива внимателно. Повторно го отвора тефтерот.

Вилијам (легнат). Сега да пронитаме што запишавме. Соба бр.1, прв кревет: Contusio Serberis. Секретен инцидент со авион на Алиансата. Жртви – нема. После мозочен стрес пилотот е во амнезија. Случајот подлежи на испитување. Точка.

Котузов Јас не верувам.

Вилијам Не веруваш ама кога ќе прочиташ така излегува. Тоа е животот, кога го читаш има смисла – кога го живееш нема.

Затемнување.

ЧЕТВРТА СЦЕНА

Влегува бабата на посета.

Бабата Жив ли си, Јосифе ?

Дедото Зошто?

Бабата Ти закасна пензијата овој месец... Ти донесов кисо млеко. (Буричка во чантата.) Ау... Сум го заборавила. И пиво заборавив...

Дедото Нема потреба. Тука има пиво.

Бабата Ами ако има да се напиам една... (Си отвора шише пиво.) Како ти е склерозата?

Дедото Добро е.

Бабата Почна да помниш, а ?

Дедото За кога бе? Спомени ли ќе пишам на другиот свет? Зошто ми е да помнам кога така ми е по добро?

Бабата Го ископав лозјето. Абе тоа дали ќе каснеш нешто од него дали не, ама... Многу ми е тешко, Јосифе.

Дедото Кучето, како е?
Бабата Добро е. Остаре кутрото.
Дедото Држи го на топло. На пролет ќе го однесам на лов.
Бабата Каков лов бре? Тоа не гледа повеќе.
Дедото Колку што гледа. Наочари ли да му купувам?
Бабата Многу ми е лошо, Јосифе. Како ќе ја поминам таа зими не знам.
Дедото Не се плаши. Сетерите издржуваат на студ.
Бабата Стефан бил многу лошо.
Дедото Кој Стефан? Баџанакот?
Бабата Тој. Го однесле вчера во Новоселската болница.
Дедото Тој пак си ја нареди работата.
Бабата Не зборувај така. Човекот бери душа.
Дедото Нека бери. Баџанокот не беше убав човек. Свеската беше по добра, ама тој не.
Бабата Да би, огнот да те изгори. Не се најживеа цел живот, ама ти го врати сега Господ.
Дедото Бабо, бабоо! Живееш не живееш се до тука стигнуваш. Доброто е што си поживеав дури можев.
Бабата Дај Боже жив да те закопам. На се се сеќева и само ги лаже докторите.
Дедото Не викај, оти има еден тука се запишува.
Бабата (со шептење.) Засрамисе, бе... пет внуци имаш.
Дедото (со шептење.) Како пет? Беа четири.
Бабата Пет са. Надето има машко.
Дедото Кога?
Бабата Некни.
Дедото Како го крстија?
Бабата Иво. Саакат да дојдат на есен, да не видат.
Дедото На есен?
Бабата Да.
Дедото Лозјето. Треба да го ископаме лозјето.
Бабата Го ископав. Ќе забораев да ти кажам.
Дедото Добро. Ајде сега одиси.
Бабата Си одам. (Си зема уште едно пиво, а дедото си го зема обратно.)
Дедото Остави го. Пивото го попиша докторот. И кажи и на свеската да не бере гајле кога ќе умри баџанакот.
Бабата Како ќе умре бре?
Дедото Е, како. Лесно.
Бабата Рекоа дека ќе оздрави.
Дедото Ќе оздрави... ко ќе оздравам јас. Ајде!

Затемнување.

ПЕТТА СЦЕНА

Мажот пиши досиеа со имиката на болните и ги подредува во витрината.

- Вилијам Соба бр.6, прв кревет – Contusio Cerberis.
Котузов Ти кажав дека не сум Церберис. Тие така велат, ама јас сум неидентификуван.
- Вилијам Јас те пишам така условно. Значи засега остануваш Контузио Церберис.
Котузов Не сум!
Дедото (*го удира со лакто Котузов.*) Не одрекувај, ти кажав. По лошо ќе стане.
- Котузов Добро де, Церберис сум.
Вилијам Така. Прва папка – Церберис, втора папка – Arteriosclerosis, трета – Братој, Peritonitis, четврта Феро – Hipermmnesia, петта...
- Дедото Може ли да прашам нешто?
Вилијам Прашај.
Дедото Ви зошто... така...
Вилијам Зошто го запишувам животот?
Дедото Да.
Вилијам Затоа што незапишаниот живот нема смисла.
Дедото А запишаниот има?
Вилијам Запишаниот-да. Да го земиме Робинзон Крисо. Сам на пуст остров 27 години. Ужас. Секој ден сакал да се обеси, а денес цел свет го чита неговиот дневник, затоа што запишаното дава смисла на и на нај безмислениот живот. Нешто повеќе – светот започнува од пишењето.
- Дедото Тоа не е точно. Во библијата пишува: Во почетокот беше словото. И рече Бог: Да биде светлина!
Вилијам Рече Бог, но некој го запишал. Инаку никој немаше да знае што рекол. Кој го запишал? (*На Котузов.*) Кој?
Котузов Јас не помнам, знаеш...
Вилијам Помисли!
Котузов Мислам...
Вилијам Во почетокот Господ Бог бил сам, значи Господ сам си запишувал. Така ли е?
Котузов Јас не можам да кажам ништо.
Вилијам По натаму: И го создаде Господ човекот по своето лице. Т.е. штом Господ Бог сам си запишувал би требало и човекот како него, треба да си запишува. А тој не си запишува и тоа му е основниот грев. Затоа не е среќен. Затоа, животот е создаден за пишење, а не

за живеење. (*На Котузов.*) Ете ти на пример: Ако си запишваше сега ќе знаеше кој си. Така ли е?

Котузов
Вилијам

Така е.

Се разбира дека е така. Сите гореме луѓе рекле: Запишувај и одбележувај. Отело: “ Запишувајте, се запишувајте”. Трет нин, трета појава крал Лир: “ Запишав се добро јас”. Прв чин, четврта појава Хамлет: “Запишав се веќе...” Ричард IV: “ Запишувајте одново и одново”. Ричард III: “ Запишувај тоа ќе остане”, Ричард II...

Феро
Вилијам
Братој

А како е вашето име.

Вилиам.

Како?

Вилијам

Вилиам. Ви – ли – ам.

Дедото

Вилиам на кој?

Вилијам

Многу е тешко и нема да го запомните.

Брмчење на авиони го разбудуваат Братој.

Братој
Дедото

Што се случува тука?

Авионите на Алиансата.

Феро

(*преку прозорецот*). Овој пат се барем 100.

Вилијам

(*пишејки*). Часот е шест и триесет и пет минути: преминаа околу сто авиони на Алиансата кон запад...

Котузов

Досега поминаа барем 300.

Вилијам

(*допишува*). Целосниот број на досега поминатите авиони е 300 според податоците на пилотот Церебрис. Така ли е?

Дедото

Не знам. Јас од воени работи не разбирам.

ШЕСТА СЦЕНА

Феро зборува, а Вилиам заспива. Пепелашка го мие подот.

Феро

Денови за одмор во Швајцарија се: сабота, недела и 1 август – ден на Швајцарската независност. На тел. 117 е полицијата, на тел. 144 – брза помош. Повикувачки телефон на Швајцарија е 0041, Берн – 31, Базел – 61, Женева – 22, Цирих – 1.

Вилијам

Ти ги запишуваш ли тие работи?

Феро

Не. Јас ги помнам.

Вилијам

Сега да, ама ако добиеш стрес како Котузов?

Феро се замислува.

Вилијам

Животот е променлив. Котузов исто така помнел се.

Котузов

Зависи од тоа колку сум бил умен.

Дедото Прости пилоти нема, Котузов.

Котузов Не сум пилот! Сум бил на 20 метра од авионот.

Дедото Си катапултирал, ама не се секеваш.

Вилијам Да така е. Затоа додека помниш запишувај. Еден ден се ќе се преобрази во ништо, освен напишаното. Ете ти една папка.
(*Подава папка на Феро.*)

Котузов Моето се знае. Ме држат, за да се сетам на нешто. Сега да имаше некој да ми ја раскаже автобиографијата и да ја запишам...

Дедото Да прашаш некој авијатичар. На сите авијатичари биографиите се исти: прво – воено училиште, второ – служба, трето – што беше таму... Воени работи.

Вилијам (*повторува гласно, запишува јќи*). Воено училиште, служба, кариера...

Братој Мојата операција се затвора полека. Кога ќе се затвори си тргнувам. (*Си чука повеќе пати по главата, броејќи со шептење.*)

Дедото Дај боже да тргне од тебе!

Братој А бе тоа ќе тргне наеднаш тргнувам. Тешкото е дури да тргне. Мене на пример во животот не ми оди, но тука ми е добро. Операцијата зараснува. (*Пак чука повеќе пати по истиот начин.*)

Дедото Се чука трипати.

Братој Јас за посигурно чукам 11 пати, бидејќи во “чукни во дрво” има 11 букви.

Вилијам (*запишува*). Nervosis ritvalus - нервозно нападен ритуал.

Братој Нема ништо нервозно... Просто чувствувам дека заздравувам побрзо.

Котузов И мојот организам е силен, но паметењето ми е слабо. Значи дедо ти мислиш дека сум војник.

Дедото Нај малку полковник. На твоите години сите авијатичари се полковници. Ако бевме во Новоселската болница, до сега да те имаат рехабилитирано. Таму нема трте-мрте. Таму се на принципот на природното избирање. Кој оживее – оживее.

Котузов Барем човек името да си го знае, а пак тоа... Јас не знам сега, мене во могалата на непобедените ќе ме погребат или во гробот на непознатиот јунак...

Дедото И до кога, го прашувам докторот, до кога ќе ја слушам таа камбана? Дури до крајот рече... Дан-дан-дан.

Братој Летото бев во Новоселската болница. Имав бронхит плевмонија. Зедовме кредит со шурата и купивме два американски комбајни. За него и за мене. Страшен комбајн. Жне како ненормален, ама внатре држи многу студено. Две минути да постоиш внатре и почнува да трга едназат – дури до грло се осеќа.

Вилијам и Феро запишуваат.

Феро По бавно.

Братој Да. Надвор е 40⁰ јас внатре со палто. Кај шурата пак обратно. Во кабината можеш тули да печиш. Шурата по гаќи и жива вода. “ Две години, вика, работев во Сахара, тивко чудо не сум видел”. По едно време ми замрзнаа и капа, ги бришам прозорците и жнеам. Неусетно сум заспал од Бела Смрт. Се разбудив в болница. По два дена го донесоа и шурата со топлотен удар. А комбајните пак, да им ебам мајката, биле со клима уред. Мојот го наместиле на минус 20, а на шурата на плус 40.

Вилијам Повтори ги само бројките?

Братој Минус 20, плус 40.

Котузов Сигурно и авионите се со такви клима уреди?

Братој Сигурно.

Котузов Да знам за по натаму како да се облекувам?

Дедото Тие ќе те пензионираат сега. Ко ќе ти удрат 5000 долари пензиј, зошто да се облекуваш.

Сите, дури и Пепелашка, трепнуват.

Котузов Колку?

Дедото 5 000, колку. Па дури и нагоре. По цел ден ќе си лежиш во вилата.

Котузов Која вила?

Дедото Твојата. Кај си видел полковник без вила?

Котузов Ништо не паметам. Абе нема ли некој да ме препознае!

Дедото Да се бртиш околу американските аеродроми. Таму, сигурно некој ќе те познае.

Котузов Само еднаш да излезам од тука! Господи, Боже 1000 долари!

Вилијам Сум запишал 5000?

Котузов Пет ли беа? Дај ми и мене една папка (*Пишува.*) Пет – иља – ди !

Ц-ц-ц! Живот сум живеел јас, ама како да докажам?

Затемнување.

СЕДМА СЦЕНА

Утро. Време за визита. Вилијам влегува со папките.

Вилијам Станувај за визита.

Седнува до креветот на Котузов и ја отвора папката. Влегува Пепелашка и тие ги креваат нозете од подот.

Вилијам Кревет бр.1. Да видиме што имаме документирано тука? (*Чита.*) Contusio Cerebris. Професија: Пилот. Чин-полковник. Познат до

сега имот – вила. Приходи – 5 000 долари пензија. Точка. Како е?
Се сети ли на нешто?

Котузов Зеде да ми просветнува по малку.

Вилијам Која дата сме денес?

Котузов Денес... Денес... Не можам да кажам точно.

Вилијам Значи не помниш дати?

Котузов Ми избегаа овој месец.

Вилијам Ништо, ќе ги фатиш другиот. Важното е дека случајот врви кон подобрување.

Братој Какво подобрување – тој си е добар. Јас што да кажам...

Вилијам Сега, ќе ти дојде и тебе редот. *(ја отвора следната папка.)* Братој Стефанов, пол: машки, статус: активен, очевидна и календарна возраст: 40 години и т.н... Професија: Земједелски работник.

Братој Точно така.

Вилијам Прележал бронхитпневмонија после тешка работна несреќа.

Братој Дупла бронхитпневмонија.

Вилијам Добро... *(Поправа.)* Дупла... Опериран од слепо црево со Peritonitis difusa acuta. Така ли е?

Братој Да, ама оздравувам. Ете раната се затвори. *(Го поткрева кебето и покажува.)* Остана само лузната.

Вилијам Тоа ли е?

Братој Да.

Вилијам Ова не е слепо црево.

Братој Молам?

Вилијам Слепото црево е од десно, а ти си сечен од лево.

Братој Да не имаш грешка?

Вилијам Каква грешка, бре? Крени ја десната рака. Ете, гледаш? А ти си сечен од лево.

Братој Абе ми рекоа слепо црево.

Вилијам Можеби. Ако си со лево слепо црево. Јас, например, имав еден пријател него се му беше однопаку: срцето оддесно, слепото црево од лево...

Братој Значи може да е слепо црево?

Вилијам Ако си со лево слепо црево – да.

Братој Со лево сум. Штом сум сечен од лево, значи сум со лево црево.

Вилијам *(Запишува.)* Братој Стефанов – физиолошки аномалии: лево слепо црево. Други аномалии?

Братој Не знам. Не знам ништо и не ме интересира. Само да ме испишат веќе еднаш. *(Си чука по главата, броејки со шептење.)*

Влегува Феро, стои на вратата и го гледа срамежливо Братој.

Братој *(на Феро).* Што се случува? Ќе пуштаат?

Феро Рекоа да се подготвиш.

Братој За испишување?

Феро За операција.
Братој Каква операција?
Феро Од слепо црево.
Братој О, Господи.
Дедото А може да си и со две слепи црева. Јас имав еден пријател беше со два такви...
Братој Ај да му ебам мајката. Ебати животот. *(Си чука по главата.)* Чакај, згрешив во броењето. *(Започнува да чука од ново броејки.)* Така. Станаа 11. Сега за првата буква “Ч” 18 пати... *(Повторно чука и брои.)*
Дедото Напи се едно пивце и ќе се смириш. Дајте пиво! Котузов ти си на ред.
Котузов *(покажува среден прст.)* На! Јас бев вчера.
Дедото Нели не се секеваш?
Котузов Почнав да помнам јас. Ете, тука сум си запишал: Вчера јас частев.

Затемнување.

ОСМА СЦЕНА

Вилијам е сам. Влегува Пепелашка, се приближува до него и прави неколку геста од јазикот на глувонемите.

Вилијам Молам?

Пепелашка повторува.

Вилијам Разбрав. Значи не си глувонема.

Пепелашка потврдува.

Вилијам Добро. Ќе корегираме. *(Ги отвора белешките.)* Значи да го чкртнеме Mutos totais. Кажи сега што да запишам.

Пепелашка објаснува.

Вилијам Добро. Така и ќе запишам: Се заколнала да не зборува. Таа ли е. *(Пепелашка потврдува.)* И до кога ќе трае тоа? *(Пепелашка објаснува.)*

Вилијам Да разбрав. *(Запишува.)* Раскажи ми повеќе, тоа е интересно. *(Пепелашка се двоуми.)*

Вилијам Подобра е за тебе. Верувај ми. (*Пепелашка објаснува, а Вилијам запишува брзо, повторувајќи: “Добро”, “Разбирам”, “Да”, “Јасно”, и т.н. Пепелашка свршува .*)

Вилијам Значи што напошавме? (*Чита.*) Ми календарно 32 годишна, очигледна возраст 18. До 17 чита само приказни. На 17 години влегува во дојен пубертет, но омиленото четиво и останува “Пепелашка”. Доживува неколку интимни разочарувања, коминирани со неколку животни неуспеси. Работи валкана и тешка работа. Друго? (*Пепелашка му дава здиплен лис хартија. Вилијам чита.*) Едно сабајле се разбудив и разбрав дека јас сум Пепелашка. Се почувствував спокојна и уверена. Иднината беше пред мене. Бев пресреќна да страдам бидејќи го чекав крајот на приказната. Колку повеќе страдав, толку бев по среќна... (*Пепелашка повторно објаснува.*) Се ветила да не зборува до крајот на приказната. Јасно. (*Си запишува.*) Ветувањето дефазира психички во придобиен мутизам, т.е. онемување по сопствена желба. (*Вилијам ја затвора папката и крева поглед кон Пепелашка.*) Значи ти веруваш во тоа. (*Пепелашка “кажува “нешто.”*)

Вилијам Не само што веруваш, а и си сигурна во тоа.

Пепелашка потврдува. Поттоа ја вади капата од главата и ги расплетува долгите коси. Ги вади и другите болнички алишта и застанува пред Вилијам како принцеза. Поттоа ги вади чевлите и излегува боса. Чевлите осануваат на сцената. Затемнување.

ДЕВЕТТА СЦЕНА

Феро му чита книга на Котузов.

Феро Слушај.

Котузов Ти ли си го напишал?

Феро Не. Слушај! Пред 6 години морав принудно да слетам во Сахара. Нешто се имаше случено во моторот на мајот авион. Вода за пиење имав само за 8 дена. И така првата ноќ заспав врз песокот, иљадници милји оддалечен од какво и да е населено место. Бев одкинат од светот повеќе од кој и да е бродоломец врз дрво на средината во океанот. Представете си го моето изненадување утрото, кога еден чуден глас ме разбуди... И видов едно необично момче, кое се гледаше сериозно во мене!!!

Котузов Како се вика книгата?

Феро “Малиот принц”

Котузов Вистина ли е тоа?

Феро Да. Писателот би пилот.
Котузов Значи колега. Како се вика?
Феро Антонио. Антонио де Сент Екзипери.
Котузов Не го помнам. Антонио ли беше?
Феро Антонио.
Котузов Започнувам многу убаво. Исто како да е пишано за мене... *(Ја разгледува книгата.)*

От ходикот се слуша гласно и свонливо женско смеење. Феро трепнува и излегува. Тивко. Другите го испраќаат со сомнителни погледи. Смеењето се слуша повторно.

Котузов Дедо!
Дедото Кажи!
Котузов Абе јас женет ли сум.
Дедото Сигурно. Од тоа нема спасување.
Котузов Кој знае која е жена ми? Кога ми велат дека сум американец, сигурно и таа...
Дедото Сигурно.
Котузов Кој знае дали е убава?
Дедото Се разбира дека е убава. Штом си со факултет.
Котузов Јас?
Дедото Ти ами јас. Дури можеш и два да имаш, како ништо.
Котузов Ц-ц-ц-ц! Ако праша некој како сум ги зел, не можам да му кажам.
Дедото Е, тоа се заборава. Особено пак после стрес.
Братој *(со завист)*. Ти, Котузов изваде среќа со стресот: и жена, и два факултети...
Котузов Зошто? Јас си ги имав од порано.
Братој Абе, ја си ги имал ја не. Ама кога ќе тргне – тргнува. Човек се издигнува... Што да речам јас, кога цел живот туркам и пак ништо. Освен ако не ми дојде некој стрес...
Дедото Ќе дојде, ќе дојде. По рано или по касно ќе дојде.
Котузов Само едно не ми е јасно-како сум можел да земам два факултети? *(Се замислува.)* Како? Со труд, како... Шо читање беше, шо чудо.
Братој Ти почна да си спомнуваш?
Котузов Не си спомнувам, си го претставувам. Како се земаат два факултети, мислиш те прашува некој?
Братој Така е. Луѓето со по два факултети, јас со две слепи црева. Нема спас.
Вилијам Има.
Братој Каде?
Вилијам Во пишењето. Ќе пишеш о ке се спасиш.
Братој *(Се расплакува.)* Јас не можам и да пишам.
Вилијам Утре почнуваме со буквата “А”.

Затемнување.

ДЕСЕТТА СЦЕНА

Братој на операциона маса.

Братој Докторе, со каква анестезија?

Докторот Со локална.

Братој Ќе боли?

Докторот Не. Сега нема да сечиме длабоко, само ќе исчистиме. (*Кон сестрата.*) Сестро, пеницилин.

Сестрата Држи.

Докторот Ампули прокаин за анестезија!

Сестрата Давам... (*Ја сече ампулата.*)

Докторот Сега ќе ставиме анестезија и крај... (*Става инекција.*) Така. Сега уште една така... Почна ли да се здрвуваш?

Братој Абе јас сум се здрвил од давна. Сечи и да си одам.

Докторот Чекај да фати опојката... (*Го чука со инструментот.*)
Чувствуваш ли нешто?

Братој Чувствувам.

Докторот А сега? (*Повторно го чука.*)

Братој И сега.

Докторот Ама по слабо?

Братој Како по слабо да изгледа...

Докторот Анестезијата фати. Сестро пинцета.

Сестрата Пинцета. (*Подава.*)

Докторот Скалпер.

Сестрата Скалпер. (*Подава.*)

Докторот Ајде сега.

Докторот сечи и прозвучува ужасното викање на Братој. Сите потскокнуваат.

Докторот (*уплашен*). Што се случува.

Братој Боли !

Докторот Е, се разбира дека боли по малку. Држи се, маж си или што си?
(*Докторот пак сечи, Братој пак викнува сверски.*)

Докторот Ајде сега! Толку пак не боли. И други сме сечеле.

Братој Боли страшнооо! Сестрооо! Ох, мајкооо!

Докторот Молчи, ќе ти ја закачам една! Не можам да работам од тебе!

Братој Болиии!

Докторот Ќе трпиш! Стискај заби! (*Докторот пак посегнува и Братој пак викнува.*)

Докторот Ајде пак! (*На персоналот.*) Ела притискајте тука. А така!

Тие притискаат, докторот оперира со задоволство, а Братој вика.

Сестрата (вика). Стоп! Стоп!

Докторот Зошто?

Сестрата Докторе, грешка! Грешка! Ги имаме сменето анестезијата со пеницилин. Исти се ампулите да му се невиди!

Братој се расплакува од болка си ги ослободува рацете и го грабува скалперот.

Братој (вика). Назад! Марш од тука да ти ебам мајката! Да ти се плукнам во животот! (*Размавтува со скалперот.*) Се мене ќе ми се случи! Се мене. Тоа треба да се запише. Треба д асе запишее!

Феро (Вика под маса.) Веќе го запишав!

ЕДИНАЕСЕТТА СЦЕНА

Братој лежи во лудачка кошула. До него апарат за инфузија со црево, но наместо епрувета со инфузија има шише пиво. Пред него Вилијам му ги покажува буквите, напишани на картон. Во аголот седи Котузов, се гледа внимателно во џебно огледало и запишува нешто.

Братој А, Б, В...

Вилијам Следната?

Братој Таа секогаш ја заборавам...

Дедото Мене ако ме прашаш и не ти треба. Дури само “Б” ти е доволна за да се потписваш.

Братој Сакам да се научам да пишам, бе дедо. Ете например Котузов само со пишење до кај стигна. Тргна од ништо, а сега вила, жена, пензиј... Цел капитал натрупа.

Котузов го погледнува неактивно и продолжува да се проучува во огледалото запишувајќи.

Дедото И јас трупав цел живот и на крајот што? Ништо. Влегов во болница и баџанакот се ми собра. Капка совест нема – за морал пак да не зборуваме. Толку работа фрлив, секој ноќ сум собирал... Секоја ноќ!

Братој А дење?

Дедото Дење не. Дење има чувари. Тие и ноќе чуваат, ама после 2 саатот заспиваат. За еден дизелов мотор три ноќи го дебнев чуварот на гаражата. *(Кон ти што запишуваат.)* Доста! Само запишувате. Човек и да се искашл ќе го запишите!

Братој И што стана?
Дедото Заспа. Јас влетов преку едно градилиште и го зедев моторот на рамо. Но турнав една кофа со вар и тој се разбуди. И по мене. По нај темните улички бегав, а тој по мене. Наваму, натаму, преку една горичка поминав, а тој по мене. Кога се раздена, гледам: чевлите ми се со вар. Тој ме прател по стапките. Ги соблеко чевлите и си отидов бос.

Братој Со моторот?
Дедото Да. 70 кила. Помисли каков ризик беше и каква нервеза – а баџанакот го зеде без капка совест. Сега умира од хернија.

Котузов А тебе зошто ти беше моторот?
Дедото А ти мислиш дека на баџанакот му требаше? Се е лага во животот, момчиња, се. Лажно нешто е животот. Лажно и тешко.

Братој Кај мене е душло по тешко: душла бронхитпневмонија, душло слепо црево...

Дедото И зетот ме кради. Три тона бензин имав во визбата. Врз бомба живеев, цигарите ги откажав, а тој го изгори со колата без капка совест! 60 000 километри изврте со колата, а безработен. То пак само да е бензинот... Ајде бе доста пишевите. Тука стана литаратурен кружок. Пишат, пишат...

Вилијам Напишаното никој не може да го украде. Напишаното останува за другите.

Дедото Абе то и украденото останува за другите... Идеш и си одиш гол. И да украдеш нешто, тоа е за привремено користење и Бог простува. Е, освен на баџанакот, оти тој нема совест.

Братој Јас па почнав трговија со оружје.
Дедото Молам.

Братој Продавам ракета “Томахавк”, втора рака.
Вилијам Не разбрав?
Братој Ракета. Кошта триста илјади долари.
Дедото Како ја украде?
Братој Падна во пченката.
Дедото Од Алијансата?
Вилијам Можно е. Во несреќни случаи се ослободуваат товарите.
Братој Чисто нова, ама немај кој да ја купи. Многу тешка трговија.
Дедото Котузов може да ти помогне.
Братој А, не, јас ја продадов за старо железо.
Дедото *(На Вилијам.)* Не пиши. Ќе го пикнеш човекот в затвор.
Братој Останаа само две кофи барут и ги исколваа кокошките.
Дедото Кокошките не колваат барут.

Братој Овој го колваат. И несат страшни јајца. Многу добра храна, излезе барутот. И јас го пробав. Ќе посолам едно парче леб и издрнвам по 24 саати.

Дедото Ајде бе!

Братој Да. Посолам парче леби и 24 саати. Страшен барут.

Вилијам Тоа не е барут. Тоа е сиромашен ураниум.

Дедото Нормално. На сиромаше човек сиромашен пуштаат, што сакаш.

Надвор повторно се слуша женски кикот и Феро влегува со едно симпатично, бремено девојче.

Феро Ова е Лени од женското одделение. Запознајте се. Од Ново село е, ама тука ќе раѓа оти таму ја познаваат... Многу убав човек.

Лени повторно се смее.

Вилијам Елена која.

Феро Не знам таа само се смее.

Вилијам (запишува.) Елена X, Pschyhosis Euforis. Очегледна возраст, 16...

Феро Ами... ние ќе одиме. Добра ноќ.

Дедото Ти во женското ќе спиеш?

Феро Не, само ќе ја испратам.

Излегуваат.

Дедото Весел човек е Лени, не е како осата моја.

Котузов Кој знае што работи мојата!

Дедото Може да е секретарка.

Братој Или медицинска сестра.

Дедото А може и актерка...

Котузов На телевизија?

Дедото Како ништо.

Котузов (избезумен). Еби му мајката.

Котузов станува, го пушта телевизорот во кошот и се загледува во екранот. Пепелашка го измива подот и седнува до него пред телевизорот. Таа го гледа скришно лицето на Котузов, но тој е концентриран во екранот. Другите веќе грчат.

Котузов (извикува). Ја познав!

Сите скокнуваат.

Котузов (го насочува телевизорот). Еве ја, да и я ебам мајката!

Братој (уплашен). Кој?
Котузов Жена ми.
Вилијам Не е таа. Ова е француска телевизија.
Котузов Јаз'к. А така ми допадна оваа...
Дедото Ништо бе, ќе најдиш друга. Ајде сега, добра ноќ.

Затемнување.

ВТОР ЧИН

ПРВА СЦЕНА

Мрак. Сите пеат во хор: "Happy birthday to you". Светло. Сите се околу креветот на Котузов, кој што се разбудува.

Сите (во хор). Среќен роден ден.
Котузов Кој има роден ден.
Феро Ти, кој!
Котузов Кој ви кажа.
Братој Така решивме.
Дедото Абе, се си роден некој ден.
Котузов Значи сум роден денес?
Феро Ако сакш ќе одложиме за утре.
Вилијам Не може утре. Веќе го запишав со денешна дата.
Котузов Чекај и јас да запишам. Ова за мене е многу важна дата.
(*Запишува.*)
Феро А сега – подарокот. (*Повторно пеат, а Пепелашка внесува подарок во пакет.*)
Котузов Што е ова?
Феро Отвори и ќе видиш.
Котузов (*го раскинува пакетот.*) Што е ова?
Феро Униформа. Од пазарот. Нова.

Котузов се расплакува од среќа.

Котузов Не паметам од кога не сум облекувал униформа... (*Ја става капата и до крајот ќе остани со неа.*)
Феро Зедовме и камери по кирија за да го снимаме празникот.

Влегува маж со камера викајќи: “ Среќен роден ден “ господине полковник.

Котузов (поласкан). И камера. Не требаш толку.
Братој Да не не забораиш, Котузов. Еден ден кога ќе се вратиш во онај свет, запомни дека тука си имал бедни, но верни пријатели.
Котузов (плачејќи). Никогаш нема да ве заборавам. Никогаш. Вие ме извадивте од ништо и ме вративте во живот. (*Пепелашка исто си ги брише солзите.*)

Се наредуват за снимање покрај Котузов. Камерманот ги осветлува и камерата заработува.

Дедото Котузов! Кажу нешто за спомен!
Котузов (си ги брише очите). Што да каам.
Вилијам Нешто што ќе го запишеме во историјата.
Котузов Добро, ќе кажам.

Во светлата точка на прожекторот останува само Котузов. Тој се концентрира и започнува:

Котузов Пред извесно време ми се случи едно принудно слетување во пустината...
Феро (шепте). Зошто во пустината?
Сите Шшт!
Котузов Нешто имаше станато во моторот на мојот авион и тој изгоре. И така, првата ноќ заспавам сам врз песокот. Бев оддалечен од светот повеќе од колку секо бродопомец врз парче дрво на средината на океанот. Претсавете си го само моето изненадување утрото, кога едно чудно гласче ме разбуди. И видов едно необично момче кое се гледаше во мене и ме запраша? “ Ти кој си? “ “ Не знам – реков. Не помнам ништо. Јас сум неидентификуван... “

Затемнување.

ВТОРА СЦЕНА

Утро. Сите без Вилијам. Феро ги гледа подредените папки на Вилијам.

Феро Дедо.
Дедото Ммм!

Феро Имам јасни сомненија кон овој човек.

Дедото Кој човек?

Феро Вилијам.

Дедото Ти сега ли разбра.

Феро И ти ли се сомневаш.

Дедото Не се сомневам – сигурен сум.

Феро Што?

Дедото Кажи прво ти.

Феро Јас мислам дека второто име на Вилијам е Шекспир.

Дедото Јас мислам дека по скоро е Пушкин.

Феро Пушкин? Зошто пак Пушкин?

Дедото Затоа што е руски шпион. Не гледаш ли дека постојано пишува колку авиони поминале и кога? Од Феро пак научи се за Швајцарија. Парична единица, не работни денови, телефонски шифри... А Братој во затвор ќе изгние за ракетата.

Братој Барем со богат ураниум да беше...

Дедото Внимавајте што зборувате пред него. Го запишувал животот и му давал смисла! На животот ништо не може да му даде смисла, просто тој си си запишува воени тајни. Не гледате ли како се врти околу Котузов само за да извлече нешто.

Котузов Е, што може да извлече. Јас не знам ништо.

Дедото Тој веќе извлече доста: полковник, имот, пензија, семејна положба... Тој знае повеќе од тебе.

Братој Еби му мајката! Ебати човекот!

Котузов Јас не сум кажал ништо. Вие зборувавте, а тој пишеше.

Дедото Да, ама ти не одрекуваше и тој ја разбра вистината.

Котузов Е, ти ми рече да не одрекувам.

Дедото Реков, но ти изгуби мерка. И тие твои белешки не треба да ги држиш во шкафот. Треба да бидат во сеф или нај малку да се шифрирани.

Котузов Кој ќе ги шифрира?

Дедото Ти кој! На пример полковник го пишеш – коњ, авион – кочија, бојно поле – нива...

Котузов Сега, сега ќе шифрирам се... *(Го отвора шкафот.)* Ах! Ми ја нема папката.

Дедото А така де! Готово. Се случи.

Котузов Белешките! Таман си ја собрав биографијата. Како ќе ја обновам сега кога не се сеќавам на ништо. Каде се белешките?

Дедото Во Москва, каде! Тој ги испратил.

Феро Не се во Москва.

Котузов А каде?

Феро Во главниот штаб на Алијансата. Јас ги пратив.

Дедото Ајде уште еден шпион. Тука стана шпионско сврталиште.

Феро Не сум шпион. Намерно ги пратив. Котузов треба да биде спасен. Ако не не испишат нас зошто и тој да гние тука. Тој е од другиот свет и има право на друг живот.

Котузов И касетата ја нема.

Феро Касетата ја пратив во CNN.

Погледнува кон телевизорот. Котузов се приближува бавно и го вклучува. На екранот се појавува Котузов во крупен план, говорејќи: Нешто се има случено во моторот на мојот авион и тој изгоре. И така, првата ноќ заснав сам врз несокот.

Братој Тоа си ти?

Котузов О, Боже! Како се зафркнув! Јас не сум виновен. Тие ми рекоа дека јас сум Церебрис.

ТРЕТА СЦЕНА

Вилијам *(влегува, викајќи).* Настапува разврската! Дај!

Дава знак на со рака на Пепелашка, да внесе кревет на тркала, натоварен со колетите. Вилијам ги чита колетите и ги фрла колетите на средина во собата.

Вилијам Колет од колегите од носачот на авиони “ Онтарио “. Колет од носачот “ Небраска “. Колет од Воено воздушната база “ Тоармина “. Колет од “ Седма американска флота “, колет од ветераните на “ Пустинска бура “, колет од резервни офицери во Чикаго, колет од скаут – клуб “ Аљаска “... *(На Феро.)* Внесија втората серија! *(Продолжува, а Феро излегува.)* Колет од безболен клуб “ Мајамски крокодили “, колет од “ Убавиците на Флорида “, колет од “ Јаконски тигри “...

Јурнува Феро.

Феро Идат! Идаат!

Котузов Кој?

Феро Екипа од Алијансата. Го бараа Котузов.

Котузов Крај! Одкриен сум.

Влегува воена екипа со темни очила.

Генералот *(Силно.)* Мирно!

Офицерите застанува мирно оддавајќи често.

Генералот Кој е полковник Церебрис!

Генералот зборува на англиски. Преводачот преведува. Сите го посочуваат онечениот Котузов.

Феро Тој... Тој го загуби говорот од стресот.

Генералот Мирнооо. За заслуги при исполнување на воената должност Врховната команда на Алијансата го наградува полковник Церебрис со Орден “ Четврти јули “ прв степен.

Преводачот преведува. Сите офицери почнуваа да ја пеат американската химна, а генералот пристапува кон Котузов и го закачува орденот.

Генералот Втор: После една седмица Полковник Церебрис ќе биде префрлен во сенаториум во Швајцарија до потполно оздравување. (Преводачот преведува.) Трето: За да не биде нарушен неговиот психически комфорт заедно со него ќе одат сите од собата. Трошоците се на сметка на Алијансата.

Во истиот момент се слуша и шум от авиони.

Феро Авиони на Алијансата.

Генералот Мирно!

Офицерите застануваат мирно, давајќи почест и гледајќи кон таванот, додека се слуша шумот на нивната воена сила.

Дедото (На Котузов.) Кажува, бе нешто!

Котузов се огледува беспомошно и на крајот исфрлува нешто гласно :

Котузов U – S – A ! U – S – A !

Офицериите (гласно во хор). Ура! Ура! Ура!

Повторно ја пеат химната и излегуваат.

Затемнување.

ЧЕТВРТА СЦЕНА

Феро (вика гласно, презрнувајќи Котузов). Швајцарија!
Котузов Не верувај! Не верувај!! Јас не сум Церебрис.
Дедото Ти си, не одрекувај.
Котузов Станува страшно! Ќе ја разберат вистината!
Феро (еуфорично). Веќе имаш и орден. Каква може да е вистината?
Братој (плаче од радост). Море, си го нареди животот. Браво Котузов, браво! Кога ќе тргне еднаш, тргнува.
Феро Вие... Вие знаете ли што значи санаториум во Швајцарија? Се е во бело. Свети! Мермер и стакло! Брави од чисто злато!
Дедото По една брава да удриме, пак сме на кар...
Феро Снег и сонце! Водени процедури! Три пати на ден кардиограми! Масажи, услуги... Бите-данкен, бите-данкен...
Братој Абе, не е како тука жив да те копат!
Феро Страшна работа, господа! Снежни планини, небото сино, ски лифтови, писти...
Братој Се е многу добро, ама мене нема да ме земат.
Феро Зошто?
Братој Оти ме помислија за луд. (Ја покажува лудачката кошула, а Феро брзо го одврзува.)
Дедото Ќе те земат! Ќе те земат поради Котузов.
Братој И да ме земат, ќе ме однесат во лудница.
Феро Ти... Ти знаеш ли што значи Швајцарска лудница? Таму лудниците се со пет звезди. А ќе видите каква ќе биде храната: швајцарско сирење, швајцарски путер, швајцарско чоколадо, швејцарски Wursli... Ако некој го фати пролив да не се плаши – јас сум тука.
Братој (на војнички). Ооод...
Сите (во хор). ... пу – шта – њееее!

Преземени од ентузијазам, сите се качуваат врз кревотот на Дедото, се нишаа како во воз и фучат како парна локомотива.

Феро Тргнуваме! Цирих, Лозана, Женева, Локарно, Лаго Мажоре, Лаго Валензе, Лаго ди Комо, Монблаан!
Вилијам Монблан не е таму.
Феро Да, ама се гледа! Се гледаа!
Дедото (разбранувано). Значи има рај! Имаа!
Вилијам Бајрон таму пишел. И Шепли. Великиот Гете.
Феро И Чарли Чаплин умрел таму!
Дедото (со чувствителност). И јас таму ќе умрам!!!
Вилијам Ќе умреш, дедо. Ќе умреш... Се ќе запишеме.
Дедото Камбаната! Ја слушам камбаната! Даан! Даан! Даан!

Братој Тргна таа и нема застанување. Тргнаа!

Затемнување.

ПЕТТА СЦЕНА

Бабата Јосифе тука ли си?
Дедото Тука сум ама... Добро што дојде да ме видиш, оти...
Бабата Што?
Дедото Ќе одам.
Дедото На едно убаво место.
Бабата Стефан и тој отиде.
Дедото Баџанакот? Него пак го среди?
Бабата Господ. Вчера го закопавме.
Дедото А свеската плачи ли многу?
Бабата Веќе отрпна.
Дедото Таа и мене ќе ме закопа... Кажи и дека заминувам.
Бабата Каде бре?
Дедото Во Швајцарија.
Бабата Да не ти ги прекинаа апчињата за склероза бре?
Дедото Не се. Таму било многу убаво... Се било чисто бело... Со едно сино небо. Со златни брави, со едни други работи не знам како се викаа.
Бабата (*вие како за умрен*). Оооо! На кого ме оставаш? На кого? Ако те зема Господ да ме земи и мене!
Дедото Каков Господ, ма? Од Алијансата ме праќаат.
Бабата Ќе умираш Јосифе, ќе умираш!
Дедото Ма какво умирање?
Бабата Ќе умреш. Тие ти го кажале од окулу.
Дедото Абе, ние цела соба ќе одиме.
Бабата Е така де, така. И јас се чудам зошто не ве пуштаат? Господ да ги отепа, само лажат! Сите лажат Јосифе, сите! Ако слушнеш за нешто убаво – бегај. Цел живот ни ветуваа и ете сега дојде таа пушта Швајцарија.
Дедото Тишина, запишуваат. Луѓето ќе ме праќат на такво, кажи го де... Сан... - ут – ут....
Бабата Утопуија се вика Јосифе, го знам. Многу лоша работа. Досега успешна утопуија немаат направено.
Дедото Не е тоа. Тоа се вика... Ссс... симпозиум. Нешто како летовање со доктори... Човек оздравувал таму.
Бабата Абе тие добро те оздравеа. Вчера Стефан, сега тебе. Ооох, сестро. Ни било пишано мажите да ни лежат еден на друг.
Дедото Шшт. Тишина! Јас до баџанакот никогаш нема да легнам.

Бабата Ќе легниш, ќе легниш. Штом рекле од Алијансата...
Дедото Јас не одам никаде! Да ти ебам баџанакот! Цел живот ми се плетка, пак сак и на оној свет. До него не легнувам. И на свеската кажи и.

Бабата (со злоба). Ама до неа ќе легниш.
Дедото Е, до неа можам. Таа е убав човек.
Бабата Ооо, да те земи матната! Умри да се куртулам од тебе! Умри.
Дедото Добро, добро... Ајде, оди си.
Бабата Одам.
Дедото Дојди пак да ме видиш.
Бабата Ако не си отишол, ќе дојдам.
Дедото Тука сум...

Бабата излегува и Дедото издишува длабоко. На вратата се појавива русо, долгокосо девојче, окулу 6 годишно. Во сина пиџама со цвеќенца.

Детето Добар ден.
Дедото (изненаден). Добар ден. Ти пак од кај дојде, бе дедо?
Детето Од детско. Чичо Антон тука ли е?
Дедото Кој е тој, чичо Антон?
Детето Пилотот.
Дедото Тој, така ли веќе се вика?
Детето А, како?
Дедото Јас, внучке, многу заборавам. Не се сеќевам веќе!
Детето Тој летал со авион.
Дедото Да, така е, вистина.
Детето И паднал во пустината.
Дедото Не во пустината, тука падна.
Детето Тој рече во пустината.
Дедото Не знам, внучке. Штом рекол...
Детето Тој напишал книга за себе.
Дедото Тој ли е?
Детето Таму пишува многу убави работи.
Дедото Ги знам јас тие работи. Читај ги ти.
Детето Каде е сега тој.
Дедото Натвор. На прошетка.
Детето Одам да го побарам. Стигнав до нај убавото место во книгата.
Дедото Оди, оди внучке. Дај боже да стигните до уште по убави места.

Затемнување.

ШЕСТА СЦЕНА

Сите се во собата. Фери е со прачка пред картата на Швајцарија.

- Фери Цирих е на езерото Лимат. Со 1300 кафани наречени Wurstli. Во музејот Kunsthaus влезниот билет е две франци. Лучерн е возхитувачки помеѓу Алпите. Со автобус бр.6 посетете ја куќата на Рихард Вагнер на адреса Wagnerwed 27, Tribtschen. Во Берн живеел Ајштајн. Улица Kramgasse 49, влезот е бесплатен. Во Лозана не го пропуштајте музејот Collection de l'Art Brut со дела на криминалци и луѓе со психички пореметувања..
- Дедото Таму можат да ви ги купат белешките.
- Фери Зошто? Ние не сме криминалци.?
- Дедото Не сум рекол дека сте криминалци.
- Фери Целосен комфорт ќе најдете во 7 ѕвездениот Dorint hotel, каде што најверојатно ќе бидеме сместени и ние. Тел: 004136412121. Возхитувачка панорама, 138 соби, 490 кревети, сауна, солариум, куглана, откриен и закриен базен.
- Котузов Такво нешто не сум видел ни од авион.
- Братој Абе, доброто си е добро (Си чука по главата.)
- Дедото Да, ама и многу добро не е на добро.
- Фери Тоа е Швајцарија, Дедо!
- Дедото Знам што е Швајцарија, по добро од тебе.

Сите се огорчени од пресвртот.

- Фери Ти зошто сега си несериозен. Нели сакаше да умриш таму.
- Дедото Толку пат за едно умирање.
- Вилијам Дедо, немој да го зафркнеш крајот.
- Дедото Крајот не бега, Вилијам. Ти знаеш по добро.
- Котузов Дедо, не се откажувај. Послушај ме, како човек со два факултета ти зборувам.
- Дедото Во Швајцарија не се признават американски факултети. Го признаваа само средното, ама тешко.
- Котузов Еба ти. Не се сеќевам дали имам средно.
- Фери Ти си таму само за да се опаравиш. После пак ќе се вратиш во Америка и ќе ти ги признаат.
- Дедото А, нас. Нас кај ќе не вратат? Пак тука. Тоа е животот. Додека се смееш и се забиш.
- Котузов И јас се одкажувам. Таман се средив тука... Ќе си ја оставам тука вилата, жената и 5 000 \$ пензија и ќе одам за да мрзнам по странските планини.
- Фери Нема да мрзниш. Насекаде има клима уреди.
- Братој И кога ќе ги вклучат на 20
- Фери Котузов, стегни се. Ти барем си офицер.

Котузов Точно така. Јас сум полковник и можеби знам некои воени тајни. Претстави си, *(Погледнува кон Вилијам.)* таму да паднам на душмански шпиони, и гледаш ја извлеките тајната, ако случајно се сетам.

Дедото Ако се сетиш е добро. Ја кажуваш и те пуштаат. Ама ако не се сетиш ќе те раскинат.

Котузов Јас од тука не мрдам. Решението ми е стратешко. Целиот живот ми помина во воздух, сакам и јас да си поживеам малку. Сакам! *(Се разплакува од емоционалност.)*

Братој Уште една операција ми останува. И без анестезија ќе издржам – се навчкнав.

Чука на дрво. Сершите се многу долги и сложни.

Феро Господа. Среќата доаѓа еднаш.

Дедото Но никогаш не останува. На крајот судбината собира се.

Феро Таму е нај убавото место и сите се среќни. Сите!

Дедото А, ако не се? Сега барем си мислиш дека има такво место. Ама ако разбериш дека нема ништо друго не ти останува освен да го опишуваш животот.

Феро Вилијам, што мислиш ти?

Вилијам Јас не мислам. Јас само запишувам. Нека мислат тие што ќе запишуваат.

Феро И сега што?

Вилијам Не знам. Јас во случај како овај пишам : “ To be or not to be “ ?

СЕДМА СЦЕНА

*Вратата се отвора со тресок и се јурнува Пепелашка.
Гестикулира енергично.*

Вилијам Повтори! *(Таа повторува.)* Котузов, жена ти. *(Сите скокаат.)*

Котузов Која жена ?

Вилијам Твојата!

Котузов Каде е? *(Пепелашка објаснува.)*

Вилијам Тука пред вратата.

Дедото А, така!

Котузов Како изгледа? *(Пепелашка објаснува.)*

Вилијам Особено. Како од филм...

Котузов *(си ја гледа тижамата)*. Господи ! Како ќе излезам сега. Леле, каков сум парталав!

Дедото Униформата! Брзо облекувај ја униформата!

Котузов Точно така ! Униформата! *(Брзо се облекува.)*

Феро Чевлите! Чекај јас ќе ти ги врзам.
Братој Ременот.
Дедото Стегни го ременот силно. А, така. Ајде сега да видиме! Добро! Сега исправи се! Уште! Уште! Стегни го грбот! Браво! Ти си само за гарда. Застани сега мирно и ќе се држиш како офицер. Ќе зборуваш гласно и јасно.

Котузов застапува “ мирно “ во центарот на собата.

Котузов И сега ?
Дедото (На Пепелашка.) Нека влезе!

Пепелашка излегува.

Вилијам (подава на Котузов запакуван колет). Подарок за жена ти.
Котузов Од кого?
Вилијам Таму пиши. Колеги од носачот на авиони “ Пенелопа “.
Котузов (го погледнува колетот). Чевли ? Тие пак од кај и го знаат бројот.
Вилијам Сигурно ја познаваат. Колеги сте. Доаѓа.

Братој започнува да си удира нонстоп по главата. Двајца болничари ја донесуваат – отепана од селска работа жена. Со ветви алишта и кални чевли. Жената е изненадена од глетката и после пауза, промрморва:

Жената Дobar ден.
Котузов (гласно и со достоинство). Дobar ден.

Жената се исплашува, но Котузов го презема разговорот, разгледувајќи и ги алиштата.

Котузов Филм ли снимате.
Жената Компири садиме. Нели е пролет.
Котузов (се сообразува). А, да, на вилата.
Жената На нивата. Ми кажа дека си бил на телевизија и јас...
Котузов Да, бев. Овај подарок е за тебе. (Го подава колетот.)
Жената Многу убави, ама се мали. Ти не помниш ли дека носам бр.41.
(Вилијам се фаќа за главата.)

Котузов (сомнително). Ти сигурна ли си дека ме познаваш?
Жената Тебе ли да не те познавам.
Котузов Каж ми како се викам.
Жената (се разплакува). Иване, ти скроз си се издувал од стресот. Господ да ја отепа таа селскостопанска авијација. Баш на нашата нива најдоја да се удрат.

Котузов Е, добро јас не бев ли внатре.

Жената Што ќе параш внатре бе Иване? Тие скокнаа живи и здрави, Господ да ги отепа, а ти од страв си го изгуби умот. Два месеци те барам, сите лудници ги поминав...

Котузов Имате грешка.

Жената Те пензионираа поради болест. Даваат 100 долари пензија.

Котузов Колку?

Жената Или 105...

Котузов (студено). Таа жена ја гледам за прв пат.

Жената Ооох, Иванее! Што стана, што ни се стори, во ваков оган да гориме! Јас сум, Иване! Три сина имаме и две снаи.

Котузов (на болничарите). Изваде те ја да не се мачи.

Жената (протегнува раце). Иванеее.

Котузов Не сум Иван. Јас сум полковник Контужио Церебрис.

Болничарите се размардуваат.

Котузов (на другите). Како да и објаснам? (Објаснува гласно). USA! USA!

Болничарите го фаќаат од двете страни.

Котузов (изнервирано). Назааад! Јас сум полковник Церебрис! (Вика.)
Назааад!

Болничарите го вадат надвор. Од ходникот се слушат пароли "USA" и воени команди. Жената се крсти повеќе пати и паѓа во плач.

Дедото (воздишува). Ех, Котузов, Котузов! Господе, прости ни. Ние не знаевме што правиме. (Се крсти.)

Затемнување.

ОСМА СЦЕНА

Котузов во лудачка кошула, маршира од едниот до другиот крај на собата и се врти на лево круг. При секое вртење повторува "Јас сум Церебрис".

Котузов Јас сум Церебрис. Јас сум Церебрис...

Братој Добро де, Церебрис си!

Котузов Не одрекувај, ќе стане по-лошо!

Дедото Од тоа по-лошо нема.

Котузов Има, има!

Вилијам По-лошо нема да стане. Сега почнуваат убавите работи.

Братој Дај Боже.

Братој започнива да си чука безпомошно по главата, а од ходникот се слуша гласен женски кикот и навивања “Горчливо!”.

Вилијам Ете, видовте ли?

Феро и Лени влегуваат среќни и се држат за раце, придружени од двајца болничари.

Феро Со Лени сум... Ќе одим.

Братој Во Швајцарија?

Феро Не, во општина. Ќе се женеме. *(Го покажува болничарите.)* Тоа се сведоците.

Дедото Браво! Многу добро !

Феро Го решивме и....

Дедото Правилно. Во ваква болница сам не се живее.

Котузов *(гласно)*. Јас не сум сам. Јас сум женет.

Дедото Женет си, женет си... Да можеше и јас накако да се женам. *(Лени се смее до солзи.)*

Котузов *(сомнително)*. Јас не сум сам !

Братој Не си, не си... Нема спор.

Феро Сведоците обеќаа да ни дадат фамилијарна соба. Тука. И дете чекаме.

Лени се смее.

Братој Луѓето опоравуваат... Кога ќе му тргне на човек, тргнува.

Феро Ами... Тоа е. Ние тргнуваме...

Вилијам им го попречува патот.

Вилијам Момент!

Се обрнува достоинствено кон младоженците, а во тоа време Дедото вади гајда од перницата и ја надува.

Вилијам Мажот глава е, живот, заштитник, седржец неоспорван. По море и суша, со тртуд опасен, тој те храни, не спие во бурни ноќи, летни дни, додека ти си одмараш на топло, мирно заштитена; и очекува од тебе убост, кроткост и љубов – одплата мала за огромен долг. Што поданик должи на својот трон, тоа жената на својт маж... *(Добавува скромно)*. “Кротењето на фуријата“, втора сцена, петти чин.

Аплаузи и викања “ Горчливо ”. Во истиот момент писнува гајдата. Братој викнува неколку пати : “ Бре, бре, бре! Оп-па ” и т.н. и завладеан од ритамот поведува оро. После него се фаќа невестата и младоженецот. Котузов не издржува и тој се фаќа на крајот (поточно го фаќа Феро бидејќи тој е во лудачка кошула) Динамичноста и еуфоријата растат, Котузов игра со голема енергија и знаење. Раководеиќи го целиот танц со викови “ А так “, “ Дај “, “ А сега “ и т.н. на крајот сите паѓаа изнемоштени врз креветите.

Братој (се витка од болка). Пак ми се скина нешто во стомакот.
Дедото Ајде бе, ништо ти нема.
Братој Котузов, кај си го научил орово?
Котузов Не паметам. Не се сеќевам на ништо.
Братој Ова оро не е американско...
Котузов (скока афектиран). Не сум Иван!
Братој Не си, се разбира. Јас само прашувам...
Котузов Јас сум Церебрис!
Братој Добро, добро. Церебрис си.
Котузов (вика). Кога сум Церебрис каде е жена ми? Каде е жена мииии???

Затемнување.

ДЕВЕТТА СЦЕНА.

Операциона сала. Го оперират Братој како во почетокот.

Докторот Дише ли?
Сестрата Диши, кај ќе оди.
Докторот Така... Уште еден конец и готово.
Сестрата Да го разбудам ли?
Докторот Разбуди го готов сум.
Сестрата (започнува тивко, но гласот и станува се по силен и по јак).
Диши! Диши! Диши! Диши! Диши! (Звук од шамари.) Диши!
Диши! Ах? Што му е на овој? (Веќе по силно и по гласно, заедно со докторот.) Диши! Диши! Диши! Дај! Диши! Диши! Диши! Дај!
Диши! Диши! Диши! Дај! (По гласно.) Диши! Диши! Давај! Диши!
Диши! Дај! Диши! Диши!
Братој (подстанува и вика). Нема да дишааам! Нема! Цел живот дишев дај, диши, дај, диши, дај, диши! Крај! Доста е ! Дишев, давав, дишев, давав, дишев, давав, дишев... Достааа! Не можам веќе да дишам и да давам! До туку беше. (Се однуштува врз масата.)

Затемнување.

ДЕСЕТТА СЦЕНА

Дедото е сам во собата. Влегува детето со запелена свеќа.

- Детето Дедо! Здраво, дедо!
Дедото Здраво, дедо, здраво. Што правиш внучке?
Детето Денес е Великден. Христос воскресе. *(Му поддава свеќа.)*
Дедото Така ли, дедово. Вистина воскресе.
Детето Чичо Антоан каде е?
Дедото Го нема.
Детето Значи тој одлета?
Дедото Одлета тој, одлета... Што да прави човекот ?
Детето На планетата на розата?
Дедото Таму, таму... На планетата на розата.
Детето Мене дедо, ќе ме испишуваат. Дојдов да се збогувам.
Дедото Браво, дедо, браво. Голема мома да пораснеш. Јас имам едно внуче, Иво се вика, кога ќе пораснеш за него да се ожениш. Сакаш ли?
Детето Дедо, јас сум момче.
Дедото А? *(Плука.)* Пуу. Да си живо. Полудев јас, дедо. Стар сум веќе.
Детето Тебе, дедо кога ќе те изпишат?
Дедото Уште малку, дедо. Се приближува и јас да одлетам.
Детето На планетата на розата?
Дедото Таму, дедо, таму...
Детето Сакам и јас.
Дедото Не може, дедо. Тоа не е кога ќе сакаме ние, а кога ќе не викнат. Тука пиле, е подобро.
Детето Догледање дедо.
Дедото Збогум, внучко, збогум. Голем да пораснеш.

Детето излегува и вика од ходникот : “ Догледање, дедооо! “ Се слуша звук од Великденска камбана.

- Дедото Ете ја, камбаната! Ете, ја.

Камбаната се слуша се посилно и посилно. Бавно затемнување.

ЕДИНАЕСТА СЦЕНА

бладајки “ Каде е женами? Каде е женами... Влегува бавно Пепелашка, облечена како принцеза и застапува пред

*креветот. Котузов лежи врзан за креветот во лудачка кошула и
стенка.*

Котузов Каде е жена ми?

Пепелашка Тука сум.

*Тој ги отвора очите. Таа му ги одврзува долгите ракави на
лудачката кошула.*

Котузов Јас не сум Иван. Не сум Ивааан!

Пепелашка Се разбира дека не си.

Котузов А кој сум.

Пепелашка Ти си полковник Церебрис, а јас сум твојата сопруга.

Котузов Подарокот. Земи го подарокот и облечиги чевлите.

Пепелашка го облекува чевлите и застанува пред него.

Пепелашка Така дали ти се допаѓам.

Котузов Да! Прекрасна си!

Двајцата се прегрнуваат, расплакани. Затемнување.

Е П И Л О Г

Вилијам влегува со куфер во празната соба и голите кревети.

Вилијам Всушност името не ми е Вилијам. Но нема да ви го кажам зошто не треба да се кажува. Од првиот ден на светот разбрав, дека нешто не е во ред и почнав да запишувам, бидејќи запишаното има смисла, а направеното – не. И од тогаш се запишувам. Пишувам, пишувам и не го гледам крајот. Се уморив веќе. Толку сум стар што ги имам сите болести на луѓето, како и те моите – по мој образ и сличност. *(Зема апчиња од шкафот и ги истура во раката.)* Arteriosclerosis, Contusio Cerebris, Amnesia retrograda, Peritonittis difusa acuta, Hipermnesia manicalis, Neurosis obsision... И на крајот мојата нај тешка болест : Paranoia Creatoris. *(Го вади од џебот и своето лекарство, ги истура сите во една чаша и ја полни со вода.)* На здравје! *(Ја испива чашата на екс и си ја истресува главата. Од горе се слушаат авиони.)* Сите прават глупости на овој свет, а јас ја направив најголемата. *(Вади од куферот шутовска капа со свонниња, ја става врз очите и негледаиќи, започнува танц, смееиќи се.)*

Затемнување .